

*"I dag betragter jeg bøger med mistro. Der opstod en usynlig mur mellem dem og mig. Jeg ved, at bøger kan være gift. Jeg ved, hvor store mængder giftstof de kan rumme.*

*I årevis gik jeg rastløs rundt i mit bur, og mine drømme var fyldt med mord og hævn. Indtil den dag det endelig stod klart for mig, som en selvfølge, hvad det var, jeg skulle: fange jægeren i hans egen fælde, spærre ham ind i en bog."*

Sådan slutter bogens forord. Et skarpt citat, der formår at pointere forfatterens formål med bogen og sætte rammen helt fra start. Samtidig er det fantastisk skrevet.

Da jeg meldte mig til at anmelde *Samtykket*, anede jeg ikke, hvilken bombe af en bog jeg gav mig kast med. Jeg syntes blot, bogen lød interessant; jeg var ikke klar over, hvor vigtigt den skulle vise sig at være.

Bogen udkom på fransk i januar 2020 og skabte stor debat i det litterære samfund. Slut maj udkom bogen på dansk herhjemme. Bogen fortæller Vanessa Springoras egen historie, om hvordan hun som 13-årig møder den 50-årige forfatter Gabriel Matzneff og forføres af hans store interesse for hende. Gabriel Matzneff var dengang særlig kendt for sine bøger i dagbogsform om hans forhold til unge teenagepiger og hans rejser til Filippinerne, hvor han købte sig til sex med drenge på 11-12 år. Han deltog desuden i datidens debat om fjernelse af den seksuelle lavalder. Da han blev anset for en vigtig og talentfuld forfatter, blev der dengang ikke sat spørgsmålstegn ved hans pædofili.

I bogen fortæller Springora om sine møder med Gabriel Matzneff – som hun holdt kontakt med helt ind i sit voksenliv. Det første kapitel handler om hendes barndom og forholdet til hendes forældre. Springora redegør her for det grundlag, der i hendes teenageår gjorde hende til et let offer for en voksen mand. Som hun selv skriver: *"Total radiotavshed fra en far, der har efterladt en uendelig tomhed i mit liv. En stor glæde ved at læse. En vis seksuel fremmelighed. Og frem for alt et enormt behov for at blive set. Nu er alle forudsætningerne på plads."*

Første gang hun møder Gabriel Matzneff er til en middag i et litterært miljø, som hendes mor har taget hende med til.

Herefter begynder den 50-årige forfatter at sende breve til hende. Brevene leder hurtigt til egentlige møder. Springoras mor er først imod forholdet, men ender med at give efter og ryder herefter de sociale goder, der følger med bekendtskabet til en kendt forfatter som Gabriel Matzneff.

Men efterhånden som han bliver mere og mere kontrollerende, begynder Springoras forelskelses blindhed at fortage sig. På et tidspunkt mens han er bortrejst, læser hun de af hans bøger, som han ellers har forbudt hende at læse. Hendes skepsis overfor ham vækkes, da disse bøger lader til at bekræfte de rygter om ham, hun ellers har skubbet væk.

Over tid tager hun mere og mere afstand, for til sidst at gå fra ham. Springora begynder at bebrejde sin mor for at have tilladt forholdet. Herefter følger år, hvor hun kæmper med sit selvbillede og sine forhold til andre mænd. Når hun har sex, føler hun sig som en dukke uden begær, blot med formålet at give tilfredsstillelse til mænd. Samtidig udgiver Gabriel Matzneff bøger om deres forhold, der forfølger Springora igennem hendes ungdom og ind i hendes voksne liv.

Springora giver ikke noget direkte udtryk for sin egen holdning til hverken metoo-debatten, sex med mindreårige eller samtykke. Hun fortæller blot sin historie, og hvad disse oplevelser har gjort ved hende. Alligevel står det klart: Har en 14-årig forudsætningerne til at kunne vurdere, hvad et forhold til en 50-årig vil indebære? Er dette en beslutning man kan overlade til en mindreårig?

Til det skriver Springora: *"Når man er 14, er det ikke meningen at en mand på halvtreds skal vente på én efter skole, man skal hverken bo på hotel sammen med ham eller ligge i sengen med hans pik i munden, på et tidspunkt hvor andre skolebørn får en eftermiddagssnack. Det er jeg alt sammen bevidst om, trods mine fjorten år, jeg er ikke blottet for sund fornuft. Det er en anormalitet, som jeg på en måde har gjort til min identitet. Omvendt har jeg, fordi ingen undrer sig over min situation, alligevel en fornemmelse af at verden omkring mig er skør."*

*Samtykket* er en vigtig tilføjelse til debatten om samtykke, seksuelle overgreb og seksuel lavalder. Den er et unikt billede på, hvad det gør ved unge mennesker at blive udnyttet seksuelt. Det er samtidig en stærk bog, som giver Springora sin agens tilbage og giver hende magten til, at lægge ansvaret hvor det hører til – hos den 50-årige mand, der udnyttede en 13-årigs sårbarhed. At Springora samtidig skriver i et fantastisk sprog og i en fængende stil, får kun bogens pointe til at stå endnu skarpere. For mig er det en bog, jeg nok ofte vil anbefale til ofre for seksuelle overgreb, når jeg møder dem i mit arbejde. Og det er en bog, jeg vil anbefale alle, der arbejder med ofre for seksuelle overgreb at læse.

Af Josefine Schmidt, Cand.psych.aut.